

דף עט

'שלשה סימנים יש באומה זו: הרחמנים והביישנים וגומלי חסדים' — מה שאמרו 'ביישנים', אין זה לפי מזגם הטבעי של ישראל, שהרי אמרו (ביצה כה): 'שלשה עזין הן: ישראל באומות, כלב בחיות, תרנגול בעופות'. אלא שהתורה היא שמשנה את תכונתם ליראת חטא ובושת פנים, וכמו שאמרו (בביצה שם) 'מפני מה נתנה תורה לישראל? מפני שהן עזין, ופירש רש"י: 'זנתנה להם תורה שיעסקו בה, והיא מתשת כחם ומכנעת לבם'.

וכן מבואר ממאמרם ז"ל: 'כל מי שאין לו בושת פנים, בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני' — הרי שמידה זו באה להם מן התורה. (מהרש"א. ולולא דבריו היה נראה שמה שאמרו 'עזין שבאומות' אין הכוונה ל'עזות פנים' ההפכית ל'בושת פנים', שזו אינה בישראל עם-קודש כלל, אלא הכוונה לעקשנות — 'עם קשה עורף', וכמו שפירש רש"י בביצה שם: 'עזים' — קשים להנצח, ומידה זו אינה עומדת בסתירה לביישנות. וע' דרך אחרת בחידושי אגדות למהר"ל דרך אחרת).

דף פ

חילול שבת על הצלת פגים

'...ובן שמונה מי קחיי, והתניא: בן שמונה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו, אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הסכנה? הכא במאי עסקינן כשנגמרו סימניו... אמרינן: האי בר ז' הוא, ואישתהווי הוא דאישתהי'...

— רבו הפירושים בסוגיה זו בבאור דברי רבי אבהו ובדברי רבי ורשב"ג. וכן השיטות חלוקות בפסק ההלכה. והשולחן ערוך (או"ח של, ז ח) פסק שתינוק הנולד בחודש השמיני להריון, ואף בספק-שמיני ספק-שביעי, כל שלא נגמרו שעריו וצפרניו — אסור לטלטלו, ואין מחללין עליו את השבת כדי שיחיה, שהרי הוא נפל. ויש חולקים וסוברים שעל ספק בן ח' ספק בן ז' — מחללין (ע"ש בבאה"ט ובבאור הלכה). אמנם, בזמנינו, שהצלת הפגים נפוצה, ברור שהדין שונה. וזו לשון הגרש"ז אויערבך שליט"א בספרו (מנחת שלמה סוף סי' לד):

'... דוגמא לדבר: בן שמונה, אשר חלילה לומר גם בזמננו ד'הרי הוא כאבן'. [מסופקני במי שנמצא כיום באיזו מדינה אשר אין שם אינקובטור, אם מותר לחלל שבת עבור חיי שעה של בן ח', כיון דבזמננו הם יכולים לחיות. וצריך עיון]. עד כאן לשונו. וכן פסק בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד קכג). וכן נטה בשו"ת שבט הלוי (ח"ג קמא).

[ובשה"ל תוך כדי דיונו על תינוק שהושלמה התפתחותו על ידי אינקובטור, כתב להסביר את שיטת רש"י בסוגייתנו שבן-שמונה כל עוד לא מלאו לו עשרים שנה, אין הוא ודאי בן קיימא, אשר הראשונים תמהו מאד, כיצד יתכן שגיבור ועושה מלחמה ידון כספק נפל, ומה סברא יש לומר שאדם מבוגר שהקים משפחה ובניו עמו, לא יתאבלו על מותו? והסביר שטעמו של רש"י הוא שכל שלא יכול להגיע לשנתו העשרים מחמת פגם שיש ביצירתו, אינו בגדר אדם חי ונידון כנפל לכל דינו. אך פשוט שכל שהאריך ימים והגיע לזקנה — אין זה נפל, אף אם כשנולד לא נגמרו שעריו וצפרניו, שהגדרתו של הנפל כל שאינו ראוי להתקיים ולהתפתח כאחד האדם].

וכל זה אמור אף ללא הטעם המוזכר בגמרא ד'אישתהווי אישתהי'. וממילא נשמע שגם אם הקדים הולד לצאת קודם שבעה חדשים, כל שיש אפשרות להצלתו לחיי-עולם ע"י אינקובטור — חייבים להצילו. (מובא בשש"כ פרק לו הע' כד מהגרש"ז א. ונראה שזה אף לדעת הראשונים שאין מחללים שבת על העוברים, בכה"ג מחללים — לדברי ה'באור הלכה' סי' של ד"ה או ספק).

דף פא

'נתערבו באחרות — כולן ידלקו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: יעלו באחד ומאתים, שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש...'

לענין פסק ההלכה — הביא ה'בית יוסף' (יו"ד קי"ג) שלש שיטות: דעת הרמב"ם (מאכלות אסורות טז. וכ"פ בשלחן ערוך שם) לפסוק כחכמים שאין מקדשים אלא ששה דברים, וגם ככרות של בעל הבית — כר' עקיבא. וכתב הרמב"ם, לאו דוקא אותם ששה, אלא הכל לפי הזמן והמקום — הדברים החשובים ביותר, כגון רימוני בדין בזמנם — אינם בטלים.

דעת הסמ"ג לפסוק כר' מאיר, לפי שנחלקו אליביה ר' יוחנן וריש לקיש, והלכה כר' יוחנן, ד'את שדרכו להמנות'.

ודעת ספר התרומה כר' יהודה דליטרא קציעות (ע' תרומות ד, י), שכל דבר שיש בו מנין — אינו בטל. (וע' בחו"א ערלה י, א, בנימוקי הכרעת ההלכה של כל אחת מהשיטות הללו).

[מסופקני כיצד הדין בדבר שרגילים אנשים לקנותו לפי מנין יחידות, ואולם התשלום אינו נקבע לפי מנין. והדבר מצוי בזמננו, כגון אבטיח וכן פירות מיוחדים וכדו' — האם נחשב כדבר שבמנין ואינו בטל, או שמא כיון שאין המחיר לפי יחידה אינו בגדר 'דבר שבמנין'.

ונראה שאין הדבר תלוי בדרך קביעת המחיר דוקא אלא כל שההתיחסות אליו כאל יחידות לפי מנין, הוי דבר שבמנין. כן יש ללמוד ממה שכתב בתרומת הדשן (קג) לענין נרות הנוכה שנתערבו שאעפ"י שהם נמכרים לפי משקל, כיון שעתה שהם של מצוה, מתייחסים אליהם במנין — הוי 'דבר שבמנין'.

דף פב

דבר שיש לו מתירין — שיטת הר"ן

רש"י (בביצה ג) מפרש טעם הדבר שדבר שיש לו מתירין אינו בטל, הואיל ויש לו התר לאחר זמן, החמירו חכמים להמתין לזמן ההתר — עד שיאכלנו באיסור יאכלנו בהתר. ומפני אותו הטעם אמרו ע' ביצה ד. שדבר שיש לו מתירין אסור אף בספק דרבנן, ואין אומרים בו 'ספיקא דרבנן לקולא'.

ואולם הר"ן (בנדרים מט) האריך ליתן טעם אחר. ותורף דבריו, כיון שעתידי להיות מותר, הרי זה דומה ל'מין במינו' שאינו בטל, שהרי הדבר האסור יהא מותר לאחר זמן, והרי הוא דומה לאותו דבר שנתערב בו, וכאילו הם מין אחד. ואף חכמים החולקים על רבי יהודה וסוברים מין במינו בטל, מודים כאן, לפי שלדעתם אין ראוי לילך אחר דמיון המינים במציאות אלא בדינם.

ובזה הסביר הר"ן מדוע החמירו בתערובת דשיל"מ רק כשהתערב במינו, אבל מין בשאינו מינו — בטל, כי לדעת חכמים רק כששונים גם במציאות וגם דומים בדין אין המיעוט בטל ברוב, שכל דבר הדומה לחבירו אינו מחלישו ומבטלו רק מעמידו ומחזקו, ואין תורת 'ביטול' אלא בדברים מנוגדים.

[יודגש שסברת הר"ן אינה מדאורייתא אלא מדרבנן, אבל מדין תורה אף דבר שיש לו מתירין בטל ברוב, כמבואר במסכת בבא מציעא (גג). וכן כתבו הראשונים, והר"ן עצמו בכללם — ע' פסחים כט: ונדרים נח.].

וכבר שאלו האחרונים על הר"ן, הרי טעמו זה אינו שייך כלל כלפי דין 'ספיקא דרבנן' שהחמירו בדשיל"מ אף ללא תערובת. ומוכרח שגם הר"ן סובר את סברת רש"י. ואם כן, מאין לו לחדש טעם נוסף, ומה צורך בטעם זה? (וע' בלשון הר"ן בביצה ג, ששינה מלשון רש"י שמאותו הטעם שהחמירו בתערובת החמירו בספק דרבנן, אלא שהחמירו שתי חומרות שונות — כפי שדייק בספר 'אישי יצחק' שם).

ובקובץ שעורים לג"ר אלחנן וסרמן זצ"ל מובא שבכל תקנות וגזרות חכמים ישנם שני ענינים: א. הסיבה שמחמתה ראו צורך לתקן. ב. גם כשיש טעם וסיבה, כלל גדול הוא, שאין חכמים מתקנים דבר

שלא מצאו כמותו בתורה, ולעולם מסמיכים את גזרותיהם לדין דאורייתא כלשהו. אף כאן, אם כי מודה הר"ן לרש"י בסיבה לתקנה, אך היו צריכים לסמוך גזרתם על דין 'מין במינו לא בטיל'. ולכן מחלקים אנו בין אם נתערב במינו לנתערב בשאינו מינו.

ויש מי שכתב (זכר יצחק ח"ב מו, ג) הסבר אחר; שני הטעמים זקוקים ומשלימים זה את זה, שהרי התוס' כתבו בכמה מקומות, שלא אמרו 'מין במינו לא בטיל' אלא בתערובת לח בלח, אבל יבש ביבש — בטל. נמצא לפי זה שהטעם שכתב הר"ן, שדשיל"מ גידון כמין במינו, אינו אלא בתערובת לח בלח. אך הרי הדין שדשיל"מ לא בטל נאמר גם ביבש (כמ' בסוגיא), ומוכרח שיש בזה סברה נוספת, כמו שכתב רש"י, עד שתאכלנו באיסור תאכלנו בהתר. אמנם סבר הר"ן שטעם זה של רש"י נכון רק בתערובת יבש ביבש, שהאיסור עומד במקומו לעצמו, אלא שאינו ניכר, אבל לח בלח, המיעוט האסור נהפך להתר גמור, שהרי אינו קיים בפני עצמו (וכמשמע חילוק זה משיטת הרשב"א המובאת ביו"ד קט, שביבש-ביבש אין לאכול התערובת כאחת). ומכאן למד הר"ן שיש טעם נוסף, מצד 'מין במינו'. (וע' הסבר נוסף על דרך זו, בספר אבי עזרי — קריאת שמע א, ט. וע"ע רש"י; משיב דבר ח"ב מה ד"ה מכתב, ובסוסי"ע).

עוד בענין זה ובמסתעף — בנדרים מט.

דף פג

(ע"ב) בעניני אנדרוניוס — ע' במובא בבכורות מב (חוברת פא).

ר' אליעזר אומר: הכלאים וטרפה... לא קדושין ולא מקדישין. ואמר שמואל: לא קדושים בתמורה ולא מקדישין בעושה תמורה' — משמע מכאן שהטרפה אינה ראויה לקרבן מן התורה, שאם אינה פסולה אלא מדרבנן, היאך הקילו חז"ל כל כך שלא יעשה תמורה אחר שמן התורה הוא קרבן כשר. וקשה מכאן על דברי הכסף-משנה (איסורי מזבח ב, ב) שצייד בדעת הרמב"ם שהטרפה פסולה מדרבנן, והדרשות שהובאו בגמרא — אסמכתא בעלמא הן. 'וצריך עיון'. (עפ"י חדושי הגר"ר בענגיס ח"ב סו, מד. וכן תמה על הכס"מ מסוגיא אחרת, בשער המלך — שחיטה יא, א).

דף פד

הערות בפשט

ואלו מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן: כהן גדול שקידש את האלמנה ויש לו אח כהן הדיוט' — יש שואלים ממשנתנו על דברי החכם-צבי (סי' א) הסובר שדין 'קטלנית' קיים אף במקום יבום, אם כן, אשה זו שהיתה כבר אלמנה כשנישאה לאח שמת, מדוע מותרת להתייבם, לשיטת רבי הסובר שכבר בפעמיים היא חזקה?

ויש לתרץ שכל שיש לתלות מיתתו בעוון הידוע לנו, אין תולים זאת בה. ולכן כאן שעיקר נישואיהן בעבירה, אין דין 'קטלנית' שתולים אנו בעוון הממית. אך כל זה למאן דאמר (לעיל סד): 'מזל גורם', אבל לאומר 'מעין גורם' לכאורה אין מקום לדברים אלו כלל, שהרי לשיטתו יש כאן סיבה טבעית למיתה. אלא שלדעת האומר 'מעין גורם' מעיקרא לא קשה, שהרי מדובר ב'קידש' בלבד ולא בנישואין [וכמבואר בגמ' שם שאין בזה דין קטלנית לאומר 'מעין גורם']. נמצא שבמשנתנו אין מקום לחשש לכולי עלמא. (דובב מישרים ח"א ע"ד. וע"ש בח"ג מ"ה במה שהביא להעיר מהמשנה להלן פו-פו שנישאת כמה פעמים ומתו בעליה. אך

ור"י אסר לאבל לישא בתוך שלשים אפילו אין לו בנים. והרמב"ם (אבל ו,ה) מתיר לכנסה מיד אבל ביאתה אסורה עד לאחר השלשים. והמאירי נקט להתיר לישא לאחר שבעה ולבעול אחר שלשים.

להלכה מותר לישא ולבעול אחר השבעה אם לא קיים מצות פריה ורביה, ואפילו באבלות על אב ואם (שצב,ב). ומ"מ נהגו לכתחילה להימנע מלקבוע זמן הנישואין בתוך השלשים (עפ"י מהרש"ל; גשר החיים כא כב).

ואם יש לו ילדים קטנים ונצרך לאשה שתגדלם, מותר לכנסו אפילו תוך שלשים, ושמה אף בתוך השבעה (עתוס' ורא"ש כאן ובמו"ק ו"פ), אבל לא לבעול (עפ"י תוס'. וע' יו"ד שצב,ב).

ב. אסור לאבל לילך לבית השמחה כל שלשים יום. ובאבילות על אב ואם אסור כל י"ב חדש (מסכת שמחות ט). לדברי הר' יוסף האיסור הוא רק בשמחה של רשות ולא בשמחה של מצוה. ואין נראה כן דעת ר"ת ור"י ועוד. ואף הליכה לנישואין של אחר בלא סעודה אסורה (רא"ש).

ב. ממעטים במשא ומתן מראש חדש אב.

יש מפרשים במשא ומתן של שמחה, כגון צרכי חופה (וכן כתבו התוס' במגילה ה: וכן בספר כלבו). והתוס' כאן דחו דעה זו ומפרשים על שאר משא ומתן שאסור להרבות בו אלא צריך למעטו משאר הימים (וכ"ה בשו"ת הרשב"א תקכא. וכן עיקר – מהרש"ל). ויש שכתבו שהעם סמכו על דעה ראשונה ולכן אין ממעטים בשאר משא ומתן. ומאידך יש שנהגו שלא לישא וליתן כלל מראש חדש (ע' דרכי משה הארוך תקנא. ומהרש"ל פירש שלכך נהגו התר, כי עתה כל מו"מ הוא כדי חיינו, משום עול מלך ושרים. וע"ע ב"י ב"ח וט"ז או"ח תקנא).

כיבוס ותספורת – שנינו לאסור רק בשבת שחל תשעה באב בתוכה. ובחמישי מותר מפני כבוד השבת. ובברייתא מובא יש אומרים שכל החדש אסור.

הרמ"א (תקנא,ג) הביא שהמנהג להחמיר בכביסה מראש חדש עד התענית, אם לא לצורך מצוה. ואם אין לו אלא חלוק אחד, כתבו אחרונים שמותר לכבסו מר"ח עד שבת (מובא במשנ"ב שם). ובתספורת נהגו האשכנזים להחמיר מ"ז בתמוז.

באבל יחיד, מבואר בגמרא שבתוך שלשים [לאחר שבעה. ע' מו"ק יז; רמב"ן] יום אין איסור בכיבוס ובמתן ומתן.

גיהוץ ותספורת אסורים כל שלשים (מועד קטן כג). ואפשר שנחלקו בדבר תנאים. ויש מתירים לאשה בנטילת שער (ערי"ף מו"ק; תוס' ו"ר). וגיהוץ דידן ככיבוס שלהם (תוס' עפ"י גמרא כתובות).

פרטים נוספים בדיני גיהוץ וכיבוס ושאר דינים בשבוע שחל בו תשעה באב ובשאר החודש – בתענית כט. דיני גיהוץ וכיבוס ולבישת כלים מכובסים באבל – במועד קטן כג.

דף מד

פ. א. האם אח אחד מייבם כמה יבמות שנפלו לו מאחיו שמתו?
ב. מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת, והיתה אחת מהן כשרה לכהונה ואחת פסולה – למי מייבמים ולמי חולצים?

א. הרשות ביד גדול האחים לייבם ארבע נשים שנפלו לו מארבעת אחיו שמתו. ואף על פי שהזקנים (הם ולא שלוחם. וקראו לו) משיאים ליבם עצה הוגנת לו (ודברו אליו) שלא ישים קטטה בתוך ביתו [וכגון אם היה ילד והיא זקנה, הוא זקן והיא ילדה – אומרים לו מה לך אצל ילדה מה לך אצל זקנה, כלך אצל שכמותך] – כשאפשר לו ויכול לספק לכולן, הרשות בידו.
ועצה טובה השמיענו התנא באמרו 'ארבע' ולא יותר, כדי שתגיע עונה לחדש לכל אחת מהן (שעונת ת"ח מערב שבת לערב שבת. רש"י).

הסכמת הפוסקים (ע' אה"ע יג ועוד) שעתה שאסור לישא שתי נשים משום חרם דרבננו גרשום, אף ביבום הדין כן ואין לייבם שתיים ואם היה נשוי – יחלוץ לכולן.

ב. שתי יבמות שנפלו מאח אחד, ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה. (חלץ לזו ואחר כך ייבם השניה, או ייבם אחת ובא על האחרת – עובר באיסור תורה. ויש אומרים שעומד בכרת ד'אשת-אח', כדלעיל י-יא).

אין לחלוץ לשתיים, וכן אין לחלוץ לאחת לאחר שייבם את האחרת. יש אומרים שאיסור תורה יש בדבר, משום 'בית אחד הוא חולץ...'. (עריטב"א; טור קסא כפירוש הב"ח), ויש אומרים מדרבנן (עפ"י ט"ז ודרישה שם). ואם חלץ לשניה, יש אומרים שנפסלה לכהונה (עב"ח ודרישה שם). ויש מכשירים שהרי זה כחולץ לאשה מן השוק (עט"ז ובית מאיר שם).

היתה אחת כשרה לכהונה ואחת פסולה (כגון שנתגרשה מאיש אחר. והיבם ישראל ולא כהן) – אם היה מייבם מייבם לכשרה (אם ירצה), ואם היה חולץ – חולץ לפסולה, שלא לפסול בחליצתו את הכשרה לכהונה. אמר רב יוסף: כאן שנה רבי, לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם.

א. יש סוברים שכופים אותו על כך (עפ"י מאירי – משום 'כופין על מדת סדום'; רבנו ירוחם), ואם עבר על אזהרת בית דין לחלוץ לפסולה – מנדים אותו ועונשים אותו (ע' אה"ע קסא). ויש אומרים שאין כופים אלא עצה טובה היא (עפ"י כנסת הגדולה. וע' ר"ד שאין זה בכלל 'כופים על מדת סדום').
ב. היתה אחת מהן כשרה לו ואחת פסולה לו, כגון חייבי לאוין או עשה או שניה; לדברי הרמב"ם (יבום ז') צריך לחלוץ לכשרה לו, ואם חלץ לאסורה – לא פטר את הכשרה. ובה"ג ורמב"ן חולקים וסוברים שחולץ לאסורה ודיו.

פא. מה מקור איסור נישואין בנשים דלהלן? מה דין הולד?

א. מחזיר גרושתו משנישאת.

ב. קרובת גרושתו.

ג. חלוצתו.

ד. קרובת חלוצתו.

א. מחזיר גרושתו משנישאת – אזהרתו מן התורה, לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה. והסיקו שלפי מה שאנו נוקטים כדעת התנאים שאין ממזר אלא מחייבי כריתות – הולד כשר אף לכהונה. לדברי רבי עקיבא הולד ממזר, שהיה ר"ע אומר יש ממזר מחייבי לאוין.

א. יש אומרים שאעפ"י שאין הולד חלל, בתו של המחזיר גרושתו פסולה לכהונה, קל וחומר מאלמנה לכהן גדול (ע' באריכות בהגר"א אה"ע ז סקנ"ד – בדעת הרמב"ם).

ב. ישנה דעה (להלן מט.) אליבא דרבי עקיבא שאין ממזר אלא בלאוין של 'שאר בשר', ולפרש"י (שם) לאותה דעה אין ממזר ממחזיר גרושתו. והתוס' חולקים.

ב. קרובת גרושתו, כגון אחותה או אמה – אסורה באיסור כרת כקרובת אשתו, והולד ממזר. ולרבי יהושע אין ממזר אלא מחייבי מיתות בית דין [כגון חמותו] ולא בחייבי כריתות [כגון אחות אשתו]. ואף לדבריו הולד פגום לכהונה בכל אופן, קל וחומר מאלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל ובנה פגום.

ג. חלוצתו – אסורה ב'לאו' (אשר לא יבנה – כיון שבנה שוב לא יבנה). והולד אינו ממזר. רבי עקיבא אומר: הולד ממזר. הולד כשר לכהונה (כדקתני 'ולדה כשר' ופירשו לכהונה. רי"ד; ריא"ז; מאירי).

ד. קרובת חלוצתו – לסתם משנתנו אינה אסורה אלא מדברי סופרים. ולרבי עקיבא – אסורה מדאורייתא (בית חלוץ הנעל – הכתוב קראו ביתו). ולדבריו הולד ממזר. יש אומרים שלרבי עקיבא קרובת חלוצתו בכרת כקרובת אשתו שהרי קראה 'ביתו' (ע' ריטב"א). ויש שתלו במחלוקת אמוראים, ולרב ששת (לעיל י:.) אין בדבר כרת לרבי עקיבא אלא לאו (ע' דבר אברהם ח"ג י. וע"ע ערוך לגר).

דפים מד – מה

פב. מה דין הולד הנוצר מביאות האסורות דלהלן, ומה דינה של האשה שנבעלה?

א. חייבי לאוין.

ב. חייבי כריתות.

ג. חייבי מיתות בית דין.

ד. עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל.

ה. חצי עבד וחצי בן חורין הבא על בת ישראל.

א. ביאת חייבי לאוין; לדברי רבי עקיבא – הולד ממזר. לשמעון התימני – אינו ממזר (וכן הלכה), ואף כשר לכהונה מלבד באלו שהאשה נפסלה בביאתם כדלהלן.

א. נחלקו תנאים בדעת רבי עקיבא, האם רק בלאוין של 'שאר בשר' הולד ממזר או בכל לאוין

מלבד באלמנה לכהן גדול, או בכל הלאוין, ואפילו בחייבי עשה (ע' להלן מט. צב ולעיל טו).

ב. לדברי רבי יוחנן בן נורי (לעיל יד:), ולד חייבי לאוין פגום לכהונה (עפ"י רש"י ותוס' שם. ובתוס' מבואר שמודה רבי יוחנן בן נורי בולד מחזיר גרושתו שכשר).

יש אומרים שאף לדבריו אינו פסול אלא פגם יוחסין בעלמא (עפ"י רמב"ן).

האשה עצמה, מבואר בגמרא שבמחזיר גרושתו לא נפסלה לכהונה אלא לרבי עקיבא. ואולם באלמנה לכהן

גדול וכד' נתחללה האשה מכהונה ואסורה בתרומה (לא יחלל – שני חילולין, לולד ולאשה).

לדברי רבי יוחנן בן נורי שהולד פגום לכהונה, יש צד לומר שגם האם מתחללת. ואין הדבר

מוסכם (ע' במובא לעיל טו).

ונפסק ברמב"ם ובשלחן ערוך (אה"ע ו,ה) שבלאו השוה בכל ואינו מיוחד לכהונה – נעשית

האשה 'זונה' ופסולה לכהונה, מלבד בפנויה ובאיסור גדה ובשכיבת בהמה.

ב. בחייבי כריתות – הולד ממזר, מלבד לרבי יהושע שאמר אין ממזר אלא מחייבי מיתות בית דין. ואמרו

בשם רבי שמעון ברבי: מודה רבי יהושע שהולד פגום (ואם בת היא פסולה לכהן, ואם כהן הוא אסור

בתרומה. עפ"י ירושלמי; שו"ת הרשב"א ח"א ארא), קל וחומר מאלמנה, וגם אמו נעשתה 'זונה' בביאה זו